När det bildas gropar i stenläggningen eller uppfarten välkomnar man vatten, mossa och alger. Det ser inte bara trist ut; vattenpölarna blir små hala fläckar vid minusgrader, och får dessutom skadan att växa sig större, eftersom **vattnet sipprar ned genom fogarna och försvagar bärlagret.** Så ju snabbare du lagar skadan, desto mindre jobb blir det.

Inga gropar i upp

Ta loss stenarna och gör ”rent” området

Ett område med nedsjunkna stenar bildar en grop. Och här har gropen uppstått kort tid efter att stenarna lagts. Vi vet att alven under är fast, så gropen beror antingen på otur med komprimeringen eller med avjämningen av gruslagren.

Innan stenarna avlägsnas kan du med fördel mäta gropens djup. På så sätt kan du lista ut om det är bärlagret som har satt sig. Om så är fallet måste det rätas upp. Annars kommer problemet bara att dyka upp igen. Märk till sist upp gropens omkrets med krita.

Avlägsna först fogsanden runt den första stenen. Använd en spackel eller en skruvmejsel som kan komma ner ordenligt i fogen. Lägg märke till kritstrecken som markerar fördjupningens omkrets.

Den första stenen lirkas loss och lyfts upp med hjälp av två skruvmejslar. Sedan rengörs den noggrannt från fogsand och ev. mossa med en spackel.

farten

Gör Det Själv

SVÅRIGHETSGRAD

Der är inga svåra moment, men var noggrann med att säkerställa ett fast och helt plant underlag.

LÄTT — SVÅRT

TIDSFÖRBRUKNING

1 dag.

PRIS

Beror på hur mycket bergkross du behöver. Lägg också till ca. 1.000 kr. för hyra av markvibrator.

MATERIAL

· Sättsand och fogsand

SPECIALVERKTYG

· Markvibrator

DÄRFÖR GÅR DET SNETT!

Om trafiken är för tung i förhållande till bärlagrets uppbyggnad kommer det snabbt att bli hjulspår i beläggningen. Och det problemet kommer du bara åt genom att avlägsna sten/plattor och bygga upp ett nytt, förstärkt bärlager med min. 15 cm bergkross.

När stenarna har satt sig i ett område hittar du oftast orsaken i lagret under. Och här finns det flera olika möjligheter:

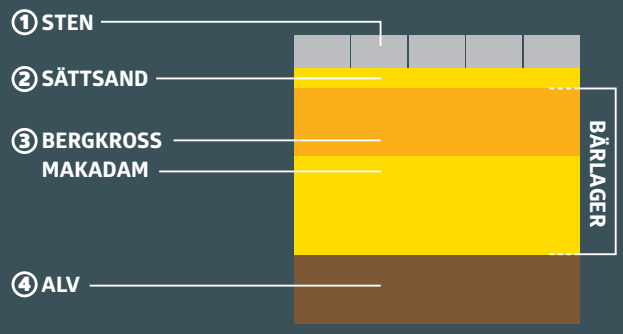

① Är fogarna dåligt fyllda eller fyllda med fel material (t.ex. strandsand), sipprar regnvatten ned och mjukar upp de underliggande lagren.

② Ofta beror sjunkna plattor/stenar på att lagret med sättsand är för tjockt – över hela ytan eller på enskilda områden. Det ska vara 2-4 cm tjockt för både terrasser och uppfarter.

③ Är lagren inte tillräckligt komprimerade kommer gruset att sätta sig när beläggningen belastas.

④ Botten (alven) ska vara fast. Finns det matjord under bärlagret vill lagren ovanför sätta sig med tiden.

3

Stenarna kan nu tas bort en efter en. Marksten blir lätt kantstött, så det lönar sig att stapla dem så att de ligger säkert. Ta bort så många stenar att du får plats att gräva och rikta av senare.

4

Rensa hela vägen runt längs kanten av de stenar som är kvar. Sedan avlägsnas allt fogmaterial, mossa och annat skräp från området, så att det bara är ren sand kvar.

5

Avlägsna sättsanden hela vägen ned till bergkrossen. Det är lätt att se skillnaden, då bergkross är hårdare och består av sten. Sättsanden ska återanvändas, så lägg den åt sidan, t.ex. på en presenning.

Hitta orsaken och rikta upp grunden

När sten och sättsand är avlägsnat, är det dags att ta reda på orsaken till att fördjupningen uppstått. Har lagret av bergkross satt sig måste det jämnas ut och stampas innan du fortsätter. Har det inte satt sig är det bara avjämningslagret som måste repareras.

I vårt fall hade bergkrossen satt sig ca. 1,5 cm, vilket var detsamma som gropens djup. Skadan har förmodligen uppstått på grund av dålig komprimering i samband med att beläggningen lades första gången.

Kontrollera bärlagret av bergkross med en kort rätskena eller ett vattenpass. Har det satt sig, som här, lösgörs de översta 3-4 cm med en räfsa. Vi kompletterar med ny bergkross som riktas av med en bräda.

Gruset komprimeras med en ”jungfru”, som du själv kan tillverka av en stolpe och en tvärgående rundstav. Om bergkrossen är torr, tillsätts lite vatten. Då blir den enklare att komprimera.

SMART HJÄLPVERKTYG FÖR AVJÄMNING AV GRUS

Med en enkel hemmabyggd avjämningsbräda är det lätt att få underlaget jämnt över hela området. Den kan både användas till att reparera bergkrossen och det översta lagret sättsand. Det enda du behöver är en bräda som är lite längre än fördjupningens diameter.

1 Börja med att mäta bredden där fördjupningen är som minst. För att få tillräckligt med utrymme att arbeta på är du tvungen att avlägsna sten i ett större område än själva fördjupningen, så du ska bara mäta själva utgrävningen. Dra av 10 cm och överför måttet till en bräda.

2 I varje ände av brädan markeras ett hack. Hackets djup bestäms av vilket lager som ska riktas av. Vi ska först använda det till att rikta av bergkrossen, så hackets djup ska motsvara höjden från överkanten av stenen ned till 2-4 cm under stenen. Det ger plats åt sättsanden. Dra till sist av 1 cm, då bergkrossen sätter sig 1 cm när den komprimeras.

3 Med brädan kan vi nu rikta av ca. 1 cm över den övriga bergkrossen.

Avjämningsbrädan ska även användas till sättsanden. Men först ska en bit av brädan sågas av, så att den hamnar 2 cm över de omkringliggande stenarnas botten.

Lägg ut sättsanden och rikta av den. Brädan ser till att sättsanden hamnar 2 cm upp mot de omkringliggande stenarna. Vid komprimeringen blir stenarna vibrerade ned till rätt nivå.

Längs alla kanter avlägsnas överflödig sättsand. Var noggrann så att stenarna kan läggas helt tätt mot varandra. En murslev fungerar bra till ändamålet.

Lägg stenarna och vibrera ytskiktet

När stenar och fogsand ska vibreras på plats ska du använda en markvibrator på minst 180 kg med en maximal slagkraft på 200 kN/m² och en frekvens på 90 Hz. Slagkraften står på maskinen.

Består din beläggning av plattor är tillvägagångssättet detsamma. Sättsandslagret ska komprimeras mer noggrannt, och det ska bara vara 0,5 cm "för högt". Markvibratorn ska inte vara lika kraftig: max. 90 kg med en slagkraft på max. 70 kN/m².

Nu läggs stenarna igen. Kom ihåg att vända samma sida uppåt som tidigare, så att reparationen blir så osynlig som möjligt. Kontrollera att stenarna ligger ca. 2 cm över den övriga beläggningen.

Ny och torr fogsand borstas ut på beläggningen med en styv kvast. Se till att sanden kommer hela vägen ned i fogarna. **Viktigt!** Borsta diagonalt över fogarna, annars borstar man lätt upp sanden istället.

Nu ska beläggningen vibreras med en markvibrator, så att fogsanden sätter sig och stenarna kommer ned på plats. Borsta i mer fogsand och kör över med markvibratorn igen, tills fogarna är fyllda hela vägen.